[2019] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 861

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ (ਡੀ) ਟੀ. ਐਚ. ਆਰ. ਐੱਲ. ਆਰ. ਐੱਸ.

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ.

2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8950

ਸਤੰਬਰ 26,2019

[ਦੀਪਾਕ ਗੁਪ੍ਤਾ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧ ਬੋਸ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾਃ

ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ-ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ (i) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ (ii) ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰਨਾ-ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ-ਦੀ ਮਾਲਕੀਃ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਅਧੀਨ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ-ਹੇਠਲੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ, ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਆਦਿ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।-ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-235।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

1.1 ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਲਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਤਾਲੁਕਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਵੇ। ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 1 ਅਤੇ 2] [864-ਐਚ; 865-ਏ-ਬੀ]

1.2 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 3,4 ਅਤੇ 8] [865-ਸੀ-ਐੱਫ; 868-ਡੀ]

1.3 ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜੋ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ। ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਤਰੱਕੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਆਦਿ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [871-ਈ-ਐਚ]

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸਕਸੈਨਾ (1992) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 124: [1992] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 364; ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. ਵੀ. ਕੇ. ਕੇ. ਧਵਨ (1993) 2 ਐਸਸੀਸੀ 56: [1993] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 296; ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੀ. ਸੀ. ਜੋਸ਼ੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਐਨਰ. (2007) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 247: [2007] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 198-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

2.1 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ। [ਪੈਰਾ 11]

2.2 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਕਲਰਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਬੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਜਾਂ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਫਰਜ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਰਡਰ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 18 ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 14,15]] [੮੭੦ - ਫ - ਹ; 871-ਬੀ-ਸੀ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1988] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 396 ਪੈਰਾ 5 [1992] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 364 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

ਪੈਰਾ 6

[1993] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 296

'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

ਪੈਰਾ 6

[2001] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 369 ਪੈਰਾ 6 [2007] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 198 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ

ਪੈਰਾ 7

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8950। 2009 ਦੇ ਸੀ. ਡਬਲਯੂ. ਜੇ. ਸੀ. ਨੰਬਰ 3719 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਬ੍ਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਝਾਅ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਐੱਸ., ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਯਾਦਵ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਪ੍ਰਵੀਨ ਐੱਚ. ਪਾਰੇਖ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਯੋਗੇਸ਼ ਪਚੌਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨੂ ਟਮਟਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਕਸ਼ਤਰਸ਼ਾਲ ਰਾਜ, ਨਿਖਿਲ ਰਾਮਦੇਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਨਿਆ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਯੁਸ਼ਾ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸ਼ੀ, ਐੱਮ/ਐੱਸ. ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਐੱਸ., ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਦੀਪਾਕ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ. (ਮੌਖਿਕ)

1 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ 'ਏ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ. ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਲਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2 ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤਾਲੁਕਾ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ

3 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਗਲਤੀ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ

ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ।

5 ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"14. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਖ਼ਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਫਸਿਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਗਿਆਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤ ਮਨਘੜਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਲਾਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚੌਕਸੀ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। "

6 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਨਾਮ. ਏ. ਐੱਨ. ਸਕਸੈਨਾ 2 ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਓਰਸ। ਬਨਾਮ. ਕੇ. ਕੇ. ਧਵਨ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੀ. ਸੀ. ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ. ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ 4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ

"7. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਮ ਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਕਿਸੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੁਕਸਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਿੱਲ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰਣੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਦਰਅਸਲ ਕੇ. ਕੇ. ਧਵਨ ਕੇਸ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਸਕਸੈਨਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। "

7. ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਅਨਰ ਵਿੱਚ। 5, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਨੂੰਨ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹਨ। ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "

XXX XXX XXX

"17. ਜ਼ੁੰਜਰਰਾਓ ਭੀਕਾਜੀ ਨਾਗਰਕਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ਕ, ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਪੱਖ ਲੈਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ”

8. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਜਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀਪੂਰਨ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
9. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਚਾਰਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

ਚਾਰਜ-1

“ਤੁਸੀਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। & ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਛਾਪਰਾ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਿਸ਼ਵਨਾਥ ਰਾਏ, ਸ਼ਿਓ ਨਾਥ ਰਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਾਏ ਨੂੰ 2001 ਦੇ ਐੱਸ. ਟੀ. <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ <ਆਈ. ਡੀ. 3 ਉੱਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਛਾਪਰਾ (ਐੱਮ) ਖੱਟੜਾ ਪੀ. ਐੱਸ. ਕੇਸ No.453 2000 ਰਜਿਸਟਰਡ ਯੂ/ਐੱਸ 302/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਸ਼ਵਨਾਥ ਰਾਏ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਭਿੰਨ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ No.34144/2000 ਅਤੇ 15626/2001, ਸ਼ਿਵ ਨਾਥ ਰਾਏ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 13.2.2001 ਅਤੇ 26.11.2001 ਸੀ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਭਿੰਨ. 3387/2001 ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 30563/2001 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਾਏ ਦਾ 28.2.2001 ਮਿਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 3599/2001।

ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕੰਮ ਕੁੱਝ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੋ ਕੁੱਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਘੋਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮ।

ਚਾਰਜ-2

ਤੁਸੀਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਛਾਪਰਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜੂ ਮਿਸਤਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ ਕੇਸ 15/2000 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 22,23 ਅਤੇ 24 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜੂ ਮਿਸਤਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ 90 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਾਲੀ ਨੰ.ਡਬਲਯੂ.ਬੀ.ਸੀ.4049ਜੀਪ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਚਰਸ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤੁਹਾਡਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕੰਮ ਕੁੱਝ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੋ ਕੁੱਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਯੋਗਤਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਕੁੱਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। "

10. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤੱਥ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ।

12. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 11.07.2002 ਉੱਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ 23.08.2002 ਉੱਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 11.07.2002 ਉੱਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਫਾਈਲ ਨਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 18.12.2002 ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

13. ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ". ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਆਈ. ਡੀ. 1 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬੰਦ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਕਲਰਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਲੰਬੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਜਾਂ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਦੇਸ਼-ਪੱਤਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 18 ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ

235 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇ

16. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜੋ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ। ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ, ਤਰੱਕੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ, ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਆਦਿ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੂੰ 31.12.2019 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ Rs.25,000/- ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate